

Talousarvio 2027 TS 2028-2029

Laadintaohjeet

T

Katja Mäkelä
Talouspalvelut
18.5.2026

Loimaan kaupunki
PL 9, 32201 Loimaa
Ylistaronkatu 36, 32200 Loimaa
Puh. 02 76 110
loimaa.fi
etunimi.sukunimi@loimaa.fi

Sisällys

1. Talousarvioprosessin valmistelun lähtökohdat	3
2. Yleistä taloudesta	3
3. Kuntatalouden ennusteet	4
4. Loimaan kaupungin taloudellinen tilanne	6
5. Talousarviokehys	7
6. Talousarviorakenne	10
7. Investoinnit	10
8. Henkilöstö	11
9. Sisäiset laskutuserät ja vyörytettävät erät	12
10. Poistot.....	13
11. Arvonlisävero	13
12. Kokouspalkkiot.....	13
13. Tietohallintoon liittyvät menot	13
14. Riskienhallinta ja sisäinen tarkistus	13
15. Konserniohjaus.....	15
16. Muuta huomioitavaa	16

1. Talousarvioprosessin valmistelun lähtökohdat

Kuntien talousarviosta ja -suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä.

Kuntalain mukaan ”valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.”

Talousarvion valmistelusta vastaa kaupunginhallitus ja jokainen palveluala omalla toimialueellaan. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksytään sekä kunnan että kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvioprosessi etenee talousarvion laadintaohjeen mukaisesti talouspalveluiden johdolla ja ohjeistuksen mukaisesti. Palvelualajohtajat vastaavat siitä, että vastuualueensa käyttötalouden talousarvioehdotus valmistuu ja käsitellään lautakunnissa aikataulun mukaisesti.

2. Yleistä taloudesta

Kuntatalouden tilanne pysyy haastavana kuluvana vuonna. Verotulojen kasvun piristyminen vahvistaa vuosikatteen 3,2 mrd. euroon, mutta tilikauden tulos heikkenee noin 200 milj. euroon, mikä on noin 460 milj. euroa edellisvuotta heikempi. Heikkeneminen johtuu osin siitä, että edellisvuoden tulosta nostivat kertaluonteiset myyntituotot, jotka eivät vaikuta enää kuluvana vuonna. Myös toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee noin 200 milj. eurolla -1,1 mrd. euroon.

Kuntien talouspaineita lisäävät sovitut palkkaratkaisut, työttömyysetuuskien kasvaneet rahoitusvastuut, valtionosuuksiin kohdistuvat leikkaukset ja välttämättömät investoinnit. Toimintakulujen kasvun taustalla on etenkin henkilöstö kustannusten kasvu ja palkankorotukset ovat suurimmillaan lähivuosina. Henkilöstökustannuksia hillitsee osin kuntien omat sopeutustoimet. Kuntatyönantajien henkilöstösäästökyselyn mukaan kunnat ja kuntayhtymät pyrkivät sopeuttamaan kuluvana vuonna henkilöstömenojaan noin 147 milj. eurolla. Kuntatalouden kehitysarvioon kuntien ja kuntayhtymien sopeutustoimia on sisällytetty 100 milj. euroa, sillä saavutetut säästöt ovat yleensä toteutuneet hieman ennakoitua pienempinä.

Kuntien valtionosuudet kasvavat kuluvana vuonna suotuisasti. Kasvua tukevat erityisesti kustannustenjaon tarkistus ja indeksikorotukset. Valtionosuuksia pienentävät kuitenkin samanaikaisesti muun muassa hallituksen aiemmin päättämät sopeutustoimet, kuten indeksijarru sekä valtionosuuksien tason lasku.

Tulojen ja menojen epätasapainosta huolimatta vain hieman yli kymmenys kunnista nosti kuluvan vuoden kunnallisveroprosenttiaan. Painotettu keskimääräinen kunnallisveroprosentti nousee 7,62 prosenttiin, minkä arvioidaan lisäävän vuositulolla kuntien verotuloja yhteensä noin 50 milj. euroa. Kuntien saamien kokonaisverotulojen kasvu kiihtyy kuluvana vuonna noin 5,2 prosenttiin ja tasoittuu ennustejaksolla noin 3,8 prosenttiin. Erityisesti kunnallisvero ja yhteisövero kehittyvät suotuisasti.

Lähde: VM Kuntatalousohjelma 2027-2030, kevät 2026

3. Kuntatalouden ennusteet

Kuntatalouden menot 2027–2030

Kuntatalouden toimintamenot kasvavat pääosin hintojen nousun vuoksi vuosina 2027–2030. Kunta-alalle sovittu sopimusratkaisu sekä palkkausjärjestelmien kehittämisohjelma kasvattavat henkilöstövaltaisen kuntasektorin henkilöstökuluja. Palkankorotukset ovat suurimmillaan lähivuosina, ja kuntien ansio tasoindeksi ennakoitua ylittävän yleisen ansiokehityksen vuosina 2027–2028. Lisäksi kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksi on keskimäärin 3,2 % vuosina 2027–2030.

Kuntien peruspalveluiden painopiste on sivistys- ja kulttuuripalveluissa, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva. Laskeva palvelutarve ei kuitenkaan realisoitu menojen alenemisena samassa suhteessa, sillä menot eivät jousta mm. palveluverkkoon, henkilöstörakenteeseen ja lainsäädännöllisiin velvoitteisiin liittyvien jäykkyyksien takia. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste ja erityisen tuen tarve ovat lisääntyneet viime vuosina. Palvelutarpeen laskua onkin hieman loivennettu painelaskelmassa.

TE-palvelu-uudistuksen myötä kunnille siirtyi osittainen työttömyysetuuksien rahoitusvastuu, joka on luonteeltaan suhdanneherkkää ja vaikeammin ennakoitavaa. Kuntien rahoitusosuus työttömyysetuuksista kasvaa portaittain työttömyyden keston mukaan ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyys aiheuttaa suuren osan kuntien työttömyysetuuksien rahoituskustannuksista. Lisäksi muutokset työttömyysetuuksien tasoa määrittävässä kansaneläkeindeksissä sekä päätökset etuuksien tasosta vaikuttavat jatkossa kuntien menoihin. Hallituksen aiemmin päättämät indeksijäädätykset työttömyyden perusturvaetuuksiin ja niiden korotuksiin päättyvät vuoteen 2027, mikä kasvattaa työttömyysetuuksiin tehtäviä indeksikorotuksia vuodesta 2028 alkaen.

Investoinnit pysyvät ennustejaksolla kokonaisuutena korkealla tasolla kunta kohtaisista eroista huolimatta. Maan sisäinen muuttoliike ja ikärakenteen muutos lisäävät kuntien alueellista eriytymistä. Erityisesti kasvavissa kunnissa muuttoliike ja palveluverkon laajentaminen ylläpitävät voimakkaita investointi tarpeita. Suuri osa investoinneista kohdistuu välttämättömiin kohteisiin kuten perusinfrastruktuurin ylläpitoon ja korjausvelan hallintaan. Myös vihreän siirtymän investoinnit ylläpitävät osaltaan kuntien investointitasoa korkealla.

Kuntatalouden tulot 2027–2030

Verotulot muodostavat kuntien merkittävimmän tulonlähteen. Verotulot kasvavat ennustejaksolla keskimäärin 3,8 prosenttia suhdannetilanteen kohentuessa, joista erityisesti kunnallisvero ja yhteisövero kasvavat suotuisasti. Toisaalta kuntatalouden toimintatulojen kasvu on kehysvuosina vaimeaa, ja ne kasvavat keskimäärin 1,0 prosenttia vuosina 2027–2030.

Kuntien valtionosuuksien kasvu vaihtelee vuosittain. Valtionosuuksia pienentävät hallituksen aiemmin päättämät pysyvät vähennykset. Lisäksi vuonna 2027 valtionosuuksia heikentävät valtionosuuksista vähennettävien perustoimeentulotuen kustannusten voimakas kasvu sekä kehysriihessä päätetty indeksijarrun tason korottaminen 2,8 prosenttiyksikköön. Samanaikaisesti valtionosuuksia kasvattavat kustannustenjaon tarkistukset ja indeksikorotukset. Määräaikaisten leikkausten päättyessä valtionosuuksien kasvu on voimakkaampaa vuosina 2028–2030.

Hallituksen päätösperäiset toimet vahvistavat kuntataloutta vuosina 2027–2030. Uusiin tai laajentuviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan 100 prosentin valtionosuus, ja valtion päättämien veroperustemuutosten vaikutukset kompensoidaan kunnille. Päätösperäisten toimien tulovaikutukset pienenevät asteittain, mutta menovaikutukset kääntyvät kuntien menoja pienentäviksi vuosina 2029–2030.

Kuntatalouden tulot eivät riitä nettoinvestointeihin

Kuntatalouden tilanne pysyy haastavana myös seuraavina vuosina. Vuosikate kohenee vuosina 2027–2030 noin 3,1 mrd. eurosta 4,3 mrd. euroon. Myös tili kauden tulos vahvistuu ja nousee lähes miljardiin euroon vuonna vuoteen 2030 mennessä. Tulorahoitus ei riitä kuitenkaan kattamaan investointeja, ja toiminnan ja investointien rahavirta on ennustejakson ajan negatiivinen. Tulojen ja menojen epätasapaino supistuu kuitenkin hieman ennustejakson lopussa. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee vuoteen 2027 asti, jonka jälkeen sen alijäämä alkaa supistua hieman vuosina 2028–2030 valtion osuuksiin tehtyjen määräaikaisten leikkausten päättyessä ja henkilöstökulujen kasvun taittuessa. Negatiivinen toiminnan ja investointien rahavirta kasvattaa kuntatalouden lainakantaa vuoden 2025 noin 21,3 mrd. euron tasosta noin 25,5 mrd. euroon vuoteen 2030 mennessä.

Kuntien taloudellinen kehitys eriytyy, mikä näkyy kasvavina eroina taloudellisessa liikkumavarassa. Kasvavissa kunnissa sekä tulot että menot kasvavat voimakkaasti, kun taas muuttotappiokunnissa ne supistuvat väestöpohjan heikentyessä. Vuosikate ei riitä investointeihin ja taloudellinen liikkumavara kaventuu niin kasvavissa kuin pienentyissäkin kunnissa.

Tulojen ja menojen epätasapaino edellyttää kuntataloudessa pitkäjänteistä päätöksentekoa ja pysyviä talouden tasapainottamistoimia tulevina vuosina. Ongelmat osaavan työvoiman saatavuudessa, kiinteistökannan vajaakäyttö, syntyvyyden pienentyminen sekä vihreä siirtymä edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja ja kuntien välistä yhteistyötä.

Kuntatalouden ennusteeseen liittyy sekä ylä- että alasuuntaisia riskejä. TE palvelu-uudistuksen myötä suhdannevaihtelut välittyvät kuntatalouteen aiempaa voimakkaammin erityisesti verotulojen ja työttömyyskustannusten kautta. Geopoliittisten jännitteiden mahdollinen kärjistyminen voi heijastua kuntatalouteen kustannustason nousuna. Kuntatalouden kehitys riippuu merkittävästi myös kuntien omista sopeutustoimista. Onnistunut palveluverkon ja henkilöstömenojen

sopeuttaminen voi vahvistaa kuntataloutta ennakoitua enemmän, mutta sopeutuksen viivästyminen tai epäonnistuminen voi vastaavasti heikentää sitä.

Lähde: VM Kuntatalousohjelma vuosille 2027-2030, kevät 2026

4. Loimaan kaupungin taloudellinen tilanne

Loimaan kaupungin talousarvio vuodelle 2026 valmisteltiin ns. nollatulokseksi. Alkuvuoden 2026 aikana varmistui valtionosuustulojen ja verotulojen heikkeneminen, jonka jälkeen talousarvio muuttui 1,2 milj. euroa alijäämäiseksi. 0,5 milj. euron sopeutustoimenpiteiden jälkeen talousarvio on 0,6 milj. euroa edelleen alijäämäinen.

Loimaan kaupungin vuoden 2025 taloudellinen kehitys mukaili yleisesti kuntakentällä tapahtunutta kehitystä. Loimaan kaupungin tulos, 0,6 milj. euroa, oli usean muun kunnan tavoin positiivinen. Inflaation ollessa nollassa vuoden 2025 aikana, ostojen määrärahat alittuivat. Myös leuto loppuvuosi vaikutti myönteisesti palvelujen ostojen kuluihin. Hinnankorotuksien ja leudon loppuvuoden vuoksi alittuvien kulujen vuoksi vesiliikelaitoksen tulos oli positiivinen 282 t euroa. Kiinteistöjen alaskirjauksia tehtiin tyhjiillään olevista kiinteistöistä 223 tuhannella eurolla tilinpäätöksen yhteydessä. Suurin tuottoerä oli Varsinais-Suomen hyvinvointialueen maksama sote-kiinteistöjen vuokratuotto, joka oli 2,5 milj. euroa vuodelta 2025.

Soteuudistuksen jälkeen kunnalle jäi hoidettavakseen lainat ja tulevat investoinnit aiempaa pienemmällä tulorahoituksella. Näin ollen toiminnan ja talouden tasapainon huolellinen analysointi ja kulutason pitäminen maltillisena on myös tulevaisuudessa kunnan talouden pitkäaikaisen tasapainon saavuttamiseksi ja rakenteellisen alijäämän välttämiseksi ensiarvoisen tärkeää. Talouden tasapainottaminen, tuottojen ja kulujen tasapainon sekä talouden pitkäaikaisen tasapainon saavuttaminen on merkityksellistä, jotta voidaan turvata palvelutuotanto ja jotta voidaan mahdollistaa tulevaisuuden investointeja. Kuntalain 126 §:n mukaan sote kiinteistöt tulee yhtiöittää, joka tarkoittaa sitä että kaupungin oma budjetti laaditaan ilman vuokratuotto-odotusta. Ts. kunnan toimiessa markkinoilla, sen tulee toimia samoin pelisäännöin kuin markkinoilla toimiva yksityinen toimija.

Loimaan kaupunki yhtiöittää sote-kiinteistöt 1.1.2027 alkaen. Uuden yhtiön tulisi pystyä toimimaan markkinoilla kuten muut markkinoilla toimivat yhtiöt. Yhtiön pitää pystyä taseellaan ja saamallaan kassavirralla selviämään sille kuuluvista veloista ja velvoitteista (korjausvelka) sekä tuottaa omistajalleen voittoa. Loimaan Kuntakiinteistöt Oy perustettiin vuoden 2025 lopulla.

Tämänhetkisten taustatietojen valossa kaupungin vuoden 2026 tulosennuste muuttuu verotulojen ja valtionosuuksien osalta sekä 0,5 milj. euron sopeutustoimenpiteiden osalta. Talousarvioon tehdään määrärahamuutoksia verotuloihin, valtionosuuksiin sekä palvelualueiden esityksestä tuottoihin ja kuluihin. Vastaavien viranhaltijoiden arvioimat, lautakuntien yhteenlasketut ennustetiedot sekä Kuntaliiton veroennuste huomioiden, kaupungin tulosennuste on 664 tuhatta euroa alijäämäinen.

Tämänhetkinen maailman tilanne aiheuttaa epävarmuutta talouteen ja talouden ennustamiseen sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Kaupungin tulosennustetta päivitetään sitä mukaa, kun uutta päivitettyä tietoa on saatavilla.

5. Talousarviokehys

Talousarviokehysten pohjalla on vuoden 2026 muutettu talousarvio sekä tämänhetkinen ennuste vuoden 2026 tuloksesta.

Palvelualueiden tulee pyrkiä mahdollisimman pieneen kulukasvuun niiden kuluerien osalta, joita ei ole erikseen säädelty, jotta on mahdollista toteuttaa säädellyt (esim. työntekijämitoitukset) ja välttämättömät toiminnalliset muutokset (esim. tarpeelliset järjestelmämuutokset).

Käyttötalouden kustannuksiin vaikuttavat toiminnallisten muutosten lisäksi kunta-alan palkkojen korotukset. Kunta-ala on päässyt sopimukseen uusista työ- ja virkaehtosopimuksesta 2025 - 2028. Sopimuskausi on 1.5.2025 – 29.2.2028. Sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 9,5 prosenttia. (34 kuukauden sopimusjaksolla sopimuskorotukset ovat yhteensä 9,17 prosenttia, ja 9,5 prosenttia korkoa korolle laskien.)

Käytämme palkoissa 3 prosentin korotusprosentteja per vuosi. Inflaatioprosenttina käytetään 1 %.

Energian, veden ja lämmön osalta käytetään 1 %.

Verotulot arvioidaan Kuntaliiton verotuloennusteen perusteella. Kehyksessä käytettävissä oleva viimeisin verotuloennuste on päivitetty 4.5.2026. Kuntaliiton asiantuntijoiden mukaan verotuloennusteet tullaan päivittämään heinä-elokuun aikana. Kunnan verotuloennustetta päivitetään ajantasaisesti.

Valtionosuudet arvioidaan Kuntaliiton ennakkollisten valtionosuuslaskelmien mukaisina (4.5.2026). Valtakunnallisten valtionosuuslaskelmien muuttuessa myös kunnan valtionosuuksien määrää päivitetään ajantasaisesti.

Suomen hallituksen päätöksistä aiheutuvat vaikutukset tulee huomioida toimialojen talousarvion laadinnassa mahdollisena kehysten ylityksenä ja/tai alituksenä.

Kehystä tarkennetaan tarvittaessa elo-syyskuussa.

Loimaan kaupunki+vesi 27.5.2026						
Tuloslaskelma 1000 €	TP 2025	TA 2026+M	ENN2026	TAE2027	TS 2028	TS 2029
Ulkoiset tuotot ja kulut						
Toimintatuotot	13 953	13 698	13 778	11 498	11 698	11 698
Toimintakulut	-51 191	-53 556	-53 106	-52 193	-52 831	-53 881
Toimintakate	-37 238	-39 858	-39 328	-40 695	-41 133	-42 183
*verotulot	31 803	34 183	33 518	33 989	34 607	35 454
*valtionosuudet	11 009	11 424	10 765	10 547	10 347	10 147
*Rahoitustuotot ja -kulut	-386	-952	-952	-52	-52	-52
Vuosikate	5 188	4 797	4 003	3 789	3 769	3 366
*poistot	-4 764	-4 797	-4 797	-4 300	-4 300	-4 300
Arvioitu tulos	424	0	-794	-511	-531	-934
Taseen yli- ja alijäämä	11 192	11 192	10 398	9 887	9 356	8 422
Taulukkoa päivitetään, mikäli taustatietoihin tulee muutoksia.						

Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen 1.1.2027 alusta						
Tuotoista (vuokratuotot) vähennetty 2 milj. euroa Sote-kiinteistöt 1,6 milj. euroa + ilman vuokratuottoa 0,4 milj. euroa Kaupungille jää Varhan vuokratuottoja yht. 0,5 milj. euroa. Tämä nyt mukana tuotoissa.						
Kuluista vähennetty 0,5 milj. euroa, kiinteistöjen käyttökuluja (sote-kiinteistöt + tyhjilleen jäävät) Poistot vähennetty 0,5 milj. euroa sote-kiinteistöt + tyhjät kiinteistöt						
Elinvoima, maahanmuuton laskennalliset korvaukset (tulot siirtyvät valtionosuuksiin) Tuloista vähennetty 200 000 €						
Palkkojen sopimuskorotukset 3 % / vuosi						
Inflaatio 1 %						
Kaukolämmön osinko 1 milj. € / vuosi						
Lainojen korkojen nousu huomioituna (Uudet lainat)						
Kiinteistöjen alaskirjauksia 200 000 € per vuosi (Tyhjät kiinteistöt)						
Veroennuste 4.5.2026						
Valtionosuudet ennuste 4.5.2026						

Alustava toimialakohtainen kehys				
1 000 €	Tuotot	Kulut	Netto	
Kaupunginvaltuusto	0	-60	-60	
Tarkastuslautakunta	0	-25	-25	
Keskusvaalilautakunta	50	-50	0	
Vaikuttajatoimielimet	0	-20	-20	
Konsernijohto	100	-3 500	-3 400	
Elinvoima	1 700	-6 400	-4 700	
Sivistyslautakunta	2 900	-28 438	-25 538	
Elinympäristölautakunta	2 220	-10 700	-8 480	
Loimaan Vesi Oy	4 528	-3 000	1 528	*ei poistoja
Koko kaupunki	11 498	-52 193	-40 695	

6. Talousarviorakenne

Vuoden 2027 talousarvio ja 2028-202 taloussuunnitelman rakenne:

Talousarvion sitovuustasot

Valtuustoon nähden sitovat tasot ovat:

Käyttötalous

Kaupunginvaltuusto
Tarkastuslautakunta
Keskusvaalilautakunta
Kaupunginhallitus
Sivistyslautakunta
Elinympäristölautakunta

Loimaan Vesi-liikelaitos

Investoinnit

Tuloslaskelma
verotulot ja valtionosuudet
rahoitustuotot ja rahoituskulut
satunnaiset tuotot ja kulut

Rahoituslaskelma
antolainasaamisten muutos
pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen muutos

Määrärahat ovat bruttomääräisiä. Loimaan Vesi-liikelaitos on kohderahoitteinen ja muut yksiköt ovat budjettirahoitteisia.

7. Investoinnit

Investointeihin varataan määrärahat (alv 0 %) kokonaiskustannusarvion mukaan.

-Investointiosan rakennushankkeiden osalta laatii elinympäristölautakunta

-lautakuntien on tehtävä rakentamishankkeiden investointiehdotukset yhteistyössä elinympäristölautakunnan kanssa viimeistään **syyskuussa 2026**.

-Investointiosan IT-hankkeet tulee toimittaa digipalvelupäällikkö Jari Suvilalle **viimeistään 30.9.2026**.

Investointihankkeista on määrärahaesityksen lisäksi esitettävä kokonaiskustannusarviot.

Investointiosaan ei saa sisällyttää määrärahaesityksiä, jotka eivät lisää kaupungin omaisuutta (esim. avustukset yksityisteille). Investointiosaan budjetoidaan kiinteistöjen peruskorjaukset, jotka lisäävät kiinteistön käyttöomaisuusarvoa.

Kunnossapitohankkeet kuuluvat käyttötalousosaan.

Investointiosan tuloarviona esitetään arvioidut valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet investointeihin. Jos investointien valtionosuutta maksetaan jälkirahoitteisena, se otetaan kunnan talousarvioon bruttoperiaatteella (koko summa ko. vuodelle) sekä investointiosaan että rahoitusosaan.

Aktivointiraja investoinneista, jotka kuuluvat investointiosaan on 10 000 euroa. Käyttöomaisuusarvopaperit, osuudet ja osakkuudet sekä maa- ja vesialueet on aina aktivoitava käyttöomaisuuteen.

8. Henkilöstö

Kehyksessä palkkoja on korotettu 3 prosentilla. Käytetään v. 2027 budjetin laadinnassa 3 % korotuksia.

Toimialojen tulee huomioida henkilöstökuluja syötettäessä budjettiin mahdolliset sijaistamisen aiheuttamat palkkakulut. Mikäli palkkoja siirretään kustannuspaikoilta toiselle vuodesta 2026 poikkeavalla tavalla, tulee muutokset ilmoittaa Populuksen kautta palkkatoimistoon ja talousjohtajalle. Myös muut henkilömuutokset tulee ilmoittaa.

Kunnat maksavat palkkaperusteisen eläkemaksun lisäksi tasausmaksua. Tasausmaksu kirjataan tilille 4110 eläkevakuutusmaksut. Ennakkotieto vuodelle 2026 ei ole vielä käytettävissä. Tasausmaksun kokonaismäärä arvioidaan olevan nykyisen eläkemenoperusteisen maksun suuruusluokkaa.

Palkkakuluja syötettäessä korotetaan palkkakuluja 3 prosentilla vuoden 2026 tasosta. Palkkakulutietojen tarkistusta varten pyydä henkilöstökululistat palkkahallinnosta.

Sosiaalimaksut ajetaan palkkakulujen syöttämisen jälkeen keskitetysti taloushallinnossa. Tästä sovitaan erikseen. Siihen asti anna olla vanhat luvut pohjalla. Budjettilukujen syötössä käytetään Opiferus-järjestelmää.

9. Sisäiset laskutuserät ja vyörytettävät erät

Sisäinen laskutus on palveluyksiköiden ja tukipalveluyksiköiden järjestelmä, jossa sisäisistä palveluista laskutetaan etukäteen määriteltyjen kiinteiden hintojen perusteella tai automatisoitavissa olevien kustannustenjakoperiaatteiden mukaan. Sisäiset erät talousarviovaiheessa erotetaan ulkoisista tapahtumista, jotta ulkoinen tuloslaskelma voidaan esittää.

Sisäiset eli kaupungin usean yksikön yhteiset erät voidaan käsitellä:

menonsiirtokirjauksina

vyörytyksenä

sisäisinä vuokrina

Konsernihallinnon keskitetyt ja palveluiloille vyörytettävät palvelut ovat:

keskitetyt toimistopalvelut

keskitetyt it-palvelut

Näissä palveluissa vyörytysperusteena on budjetoitu palkka kustannuspaikoittain.

Elinympäristölautakunta vyöryttää ja laskuttaa omilla perusteillaan:

kiinteistöhuollon,

siivouksen,

ruokahuollon ja

kuljetuksen kustannukset.

Palvelualat maksavat lisäksi käytössään olevista toimitiloistaan sisäistä vuokraa.

Kiinteistöhuollon hallinnon kustannukset vyörytetään ennen laskutusta kiinteistöjen kustannuspaikoille ja sen jälkeen vuokratilakustannus lasketaan käytössä olevien neliöiden mukaan. Laitosmiesten tunnit on jaettu eri kiinteistöille

kiinteistöhuollon mitoituksen mukaan käyttäen laitosmiehestä 24 euron keskituntihintaa ja muut kustannukset aiheuttamisperiaatteen mukaan.

Vuokratilakustannuksessa on huomioitu poistot. Sisäinen vuokratilakustannus ei ole vertailukelpoinen ulkopuolisten toimijoiden kanssa, koska vuokrasta puuttuu pääomavuokratilakustannukseen kuuluva korjauskustannus.

Ruokahuollon kustannukset laskutetaan kustannuspaikoille kuukausilaskutuksella ja vuoden lopussa tehdään tarvittaessa tasauslaskutus. Mukana ruokahuollon kustannuksissa ei ole keittiön vuokratilakustannus. Kyseinen kustannus on kohdennettu suoraan palvelualueiden kustannuspaikoille ja löytyy kiinteistöjen vuokramenosta.

Siivouspalveluiden kustannukset laskutetaan kustannuspaikoille kuukausilaskutuksella ja vuoden lopussa tehdään tarvittaessa tasauslaskutus.

Sisäiset menot ja sisäiset tulot ovat aina käyttötalouspuolella yhtä suuret, tulosvaikutusta niillä ei ole.

Kuntatietoraportoinnin vuoksi hallinnon vyörytyksiin on tullut muutoksia. Nämä tekijät tulee huomioida talousarviota tehtäessä.

10. Poistot

Poistot on budjetoitu suunnitelmapoistojen määräisinä. Poistoja laskettaessa noudatetaan valtuuston hyväksymää poistosuunnitelmaa.

Kaupungin käytöstä poistuvien rakennusten jäännösarvopoistot on myös ennakoitava talousarviossa.

11. Arvonlisävero

Määrärahat esitetään ilman arvonlisäveroa lukuun ottamatta vähennysrajoitteisia toimintoja, joiden osalta arvonlisävero sisällytetään menoihin.

12. Kokouspalkkiot

Maksetaan voimassa olevan hallintosäännön 159 §:n mukaisesti.

13. Tietohallintoon liittyvät menot

IT-hankinnat kootaan pääsääntöisesti kaupunginhallituksen talousarvioon. Ne valmistellaan yhteistyössä IT-yksikön kanssa.

Rutiinihankintoja laajemmista kehittämishankkeista tulee tehdä projektikuvaus sekä kannattavuuslaskelma tai muu selvitys hyöty- ja kustannusvaikutuksista.

14. Riskienhallinta ja sisäinen tarkistus

Riskienhallinta ja sisäinen tarkistus on osa jokapäiväistä toimintaamme.

Kaupungissa voimassa oleva sisäisen valvonnan ja riskienhallinnon ohje on hyväksytty valtuustossa 27.9.2021. Suosituksen mukaan talousarviolaadinnan yhteydessä tulee riskit arvioida kokonaisuudessaan ja kirjata olennaisimmat riskit talousarvioon. Talousarvion 2026 laadinnan yhteydessä riskit arvioidaan ohjeessa annetun käytännön mukaisesti.

Loimaan kaupunki on linjannut arvioivansa riskejä ja epävarmuustekijöitä neljässä pääluokassa.

Strategiset riskit

- toimintaympäristö,
- asiakasympäristö,
- ympäristö,
- kilpailutilanteet,
- asukkaiden terveys,
- suuronnettomuudet,
- poliittiset riskit,
- lainsäädäntöön liittyvät riskit

Taloudelliset riskit

- verotulojen ja valtionosuuksien muutokset,
- rahoitus- ja korkoriskit,
- investointiriskit
- takaus- ja vakuutusriskit

Toiminnalliset riskit

- toiminnan suunnitteluun, - kehittämiseen,
- johtamiseen,
- hyvän hallintotavan noudattamatta jättämiseen,
- henkilöstöön,
- organisaatorakenteeseen,
- infran toimivuuteen,
- sopimuksiin,
- hankintoihin,
- omaisuuteen,
- viestintään ja sidosryhmiin liittyviä riskejä

Vahinkoriskit

- henkilöriskit,
- omaisuusriskit,
- ympäristöriskit,
- kuntalaisiin kohdistuvat riskit,
- vastuuriskit,

- keskeytysriskit
- rikollisten toimintojen aiheuttamat riskit.

Lisäksi Loimaan kaupungissa toteutetaan lakisääteistä työsuojelullisten ja valmiuteen liittyvää riskiarviointia.

15. Konserniohjaus

Kaupunkikonserni on kaupungin tai yhden tai useamman muun yhteisön muodostama taloudellinen kokonaisuus, jossa kaupungilla on yksin tai yhdessä muiden kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräysvalta.

Sisäinen konserni

Loimaan Vesi on liiketoimintaa harjoittava kunnallinen liikelaitos, jolla on muita toimintayksiköjä itsenäisempi asema. Loimaan Vesi-liikelaitos kuuluu kaupungin sisäiseen konserniin.

Ulkoisen konserni

Ulkoiseen konserniin kuuluvat ne tytäryhteisöt, joissa kaupungilla on määräysvalta (yli 50 %) ja kaupungin palveluja tuottavat kuntayhtymät omistusosuuksien suhteessa. Liikelaitosten ja tytäryhtiöiden on otettava huomioon kaupunkistrategian tavoitteet ja laadittava vuosille 2027–2029 tulos- ja rahoituslaskelmat siten, että konsernin taloutta ei heikennetä ja kukin yhteisö tekee positiivisen tuloksen.

Muista tavoitteista neuvotellaan erikseen. Konserniyhtiöiden tavoitteet määritellään talousarvion laadinnan yhteydessä ja arvioidaan tavoitteiden toteutuminen tilinpäätöksessä.

Liikelaitos

Sekä valtuusto että johtokunta voivat asettaa liikelaitokselle sitovia tavoitteita. Liikelaitokselle asetettavat tavoitteet ovat ensisijaisesti tuotantotavoitteita.

Liikelaitoksen tulos-, investointi- ja rahoitusbudjeteissa menojen ja tulojen sitovuus määrätään sekä valtuuston, että johtokunnan suhteen. Liikelaitoksen tulojen tulee suunnittelukaudella kattaa toiminnan kustannukset.

Pitkällä aikavälillä tulorahoituksella pitää kattaa myös investoinnit siltä osin kuin niitä ei rahoiteta omapääomaehtoisella rahoituksella. Loimaan Veden suunnittelukaudella 2027–2029 ylläpidettävä maksu- ja taksatasoa, jolla voidaan pitkällä aikavälillä kattaa liikelaitoksen investoinnit, toimitilojen leasing-vuokrakustannukset ja toiminnan operatiiviset kustannukset.

Tytäryhtiöt

Omistajaohjauksella huolehditaan, että tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Vuotuinen konsernitavoite asunto- ja kiinteistöpoliittisille yhtiöille on tullut tytäryhteisöjen kannattavuuden

tehostaminen ja konsernin korjausrakentamisen
omarahoitussuudenparantaminen ja korjausvelan hallinta.

Kuntayhtymät

Konserniohjauksen piiriin kuuluu myös kaupungin suhde kuntayhtymiin. Kuntien ja kuntayhtymien talouden yhteen sovittelua helpottaa alijäämien kattamisvelvollisuuden ulottuminen myös kuntayhtymiin.

16. Muuta huomioitavaa

Vertailutiedot

Asukaslukuna käytetään vuoden 31.12.2025 lopun asukasmäärää 15 132.

Talousarviota laadittaessa menot ja tulot tulee kohdistaa oikeisiin tiliryhmiin.

Lisätietoja antaa talousjohtaja Katja Mäkelä, katja.makela@loimaa.fi.